

Θεατρικές επιλογές από την Αθήνα

«Μακμπέθ» του Ουίλιαμ Σαίξπηρ. Μετάφραση: Δημήτρης Δημητριάδης. Σκηνοθεσία: Θωμάς Μοσχόπουλος. Σκηνικά-Κοστούμια: Έλλη Παπαγεωργακοπούλου. Φωτισμοί: Λευτέρης Πουλόπουλος. Επιμέλεια κίνησης: Χρήστος Παπαδόπουλος. Παίζουν: Αργύρης Εάφης, Άννα Μάσχα, Ξένια Καλογεροπούλου, Κώστας Μπερικόπουλος, Θάνος Τοκάκης, Γιώργος Χρυσοστόμου, Αστέρης Πελέκης, Γιώργος Παπαγεωργίου, Δημήτρης Νασιούλας, Κωνσταντίνος Βουδούρης.

ΟΙ ΤΡΕΙΣ δουλειές του Θωμά Μοσχόπουλου, που είχα δει παλαιότερα, μ' έκαναν να επιλέξω τη δική του δημιουργία, τον «Μακμπέθ», από την αθηναϊκή θεατρική αφίσα της σεζόν. Το «Με το ίδιο μέτρο» του Σαίξπηρ ήταν ευφυώς ευρηματικό, στο «Η ζωή είναι όνειρο» το πικρό παραμύθι του Καλντερόν ήταν σκεπασμένο με το θολό πέπλο του ονείρου, στην «Άλκηστι» το κράμα της τραγικότητας και της ειρωνείας έδινε έναν Ευριπίδη σύγχρονο και συναρπαστικό. Ο Θωμάς Μοσχόπουλος κατέχει την τέχνη της θεατρικής αφήγησης, γι' αυτό και δεν τον φοβίζουν έργα μεγάλης διάρκειας. Ο σκηνοθέτης απλώνει τις παραστάσεις του οριζόντια, δεν αφαιρεί κομμάτια κειμένου, ανταποκρίνεται σε κάθε πρόκληση του λόγου με φορμαλιστική ευρεσιτεχνία. Ο «Μακμπέθ» δίνει την εντύπωση της υπερπαραγωγής όχι επειδή αυτό θα ταίριαζε στον υπερπολυτελή χώρο της Στέγης Γραμμάτων και Τεχνών του Ιδρύματος Ονάσι, αλλά επειδή ολόκληρο, χωρίς περικοπές, το σαιξπηρικό κείμενο, βρίσκει τη σκηνική του έκφραση. Ο σκηνοθέτης αντιμετωπίζει το λόγο ως πρόκληση, σπκώνει το γάντι κάθε ατάκας, προχωρεί κάπως γραμμικά, περισσότερο αφηγείται παρά ερμηνεύει. Όσο προχωράει η σκηνική δράση, η παραγωγή αρχίζει να θυμίζει ένα εικαστικό πανόραμα, όπου η κάθε επόμενη ευρηματική λύση προστίθεται στις λύσεις των προηγούμενων σκηνών. Η πρόσθεση αρχίζει να παίζει το ρόλο της κύριας σκηνοθετικής μεθόδου και τότε ζαλισμένη από την τόσο εύγλωττη σκηνική αφήγηση, αρχίζουμε ως θεατές να ψάχνουμε τα σημεία της ερμηνευτικής φόρμουλας.

Σε κάθε σκηνικό ανέβασμα του «Μακμπέθ» υπάρχει ένα μίνι ερωτηματολόγιο, στο οποίο πρέπει να δώσει σαφείς απαντήσεις ο σκηνοθέτης. Η πρώτη ερώτηση αφορά στη μορφή που θα πάρουν οι τρεις μάγισσες, την αισθητική λύση των σκηνών τους, αλλά και το εννοιολογικό βάρος που θα τους δοθεί στην παράσταση. Η δεύτερη ερώτηση αφορά στη μορφή της Λαίδη Μακμπέθ, πόσο γοητευτικό, δηλαδή, θα είναι το Κακό, το οποίο αντιπροσωπεύει. Συνήθως οι απαντήσεις σ' αυτές τις ερωτήσεις αποτελούν την ταυτότητα της παράστασης. Αυτό δε συμβαίνει στην παράσταση του Μοσχόπουλου, όπου οι γυναικείες μορφές έχουν λιγότερες διαστάσεις και τους αναλογεί λιγότερο μερίδιο σκηνοθετικής προσοχής από τις ανδρικές μορφές. Ο «Μακμπέθ» του Μοσχόπουλου είναι έργο για

σκληρά και ανόητα ανδρικά παιχνίδια. Ο εκσυγχρονισμός της δράσης αρχίζει από τα κινηματογραφικά χρονικά του Α' Παγκοσμίου Πολέμου και του πρώιμου μεσοπολέμου. Πρώτα σκοτσέζικες πατριωτικές αρλούμπες της εποχής, μετά αγγλικές του ίδιου είδους. Τέτοιο φόντο για τις βίαιες ακρότητες του κειμένου αποτελεί σκηνοθετικό σχολιασμό, τον οποίο ψάχναμε μέσα στη ροή της αφήγησης. Η ερμηνεία του Αργύρη Εάφη κοσμεί και αυτή την παράσταση του Μοσχόπουλου, όπως κι εκείνες του Καλντερόν και του Ευριπίδη που ανέφερα στην αρχή.

«Ο γυάλινος κόσμος» του Τενεσί Γουίλιαμς στο Θέατρο «Δημήτρης Χορν». Σκηνοθεσία: Κατερίνα Ευαγγελάτου. Σκηνικά-Κοστούμια: Γιώργος Πάτσας. Μουσική: Σταύρος Γασπαράτος. Βίντεο: Μιχάλης Κλουκίνας. Παίζουν: Αντίνοος Αλμπάνης, Ναταλία Τσαλίκη, Αμαλία Νίνου, Κωνσταντίνος Γαβαλάς.

Η Κατερίνα Ευαγγελάτου χτίζει την παράστασή της ως έργο μνήμης και συνείδησης. Ο Τομ αφηγείται την ιστορία από το οικογενειακό του παρελθόν, όπως την έχει συγκρατήσει η μνήμη του και όπως την έχει χρωματίσει η συνείδησή του. Ως γιος, αδελφός και μικρούπάλληλος, ο Τομ ήταν παγιδευμένος σ' εκείνη τη φάση της ζωής του μέσα στις υποχρεώσεις και συμβάσεις που τον έπνιγαν, αλλά η προσπάθεια απελευθέρωσης και φυγής απέτυχε, καθώς το παρελθόν είναι πάντα μαζί του μέσα από τις αναμνήσεις και τις τύψεις του. Τα εκφραστικά μέσα που χρησιμοποιεί η σκηνοθεσία του έργου είναι κυρίως οι βιαιοπροβολές. Έτσι, παράλληλα με τη ζωντανή παρουσία του αφηγητή, η προβαλλόμενη του μορφή συμμετέχει στο κουαρτέτο των προσώπων του έργου μέσα στην αφηγούμενη απ' αυτόν ιστορία. Οι προβολές ανοίγουν άλλη διάσταση στα σκηνικά δρώμενα, δείχνουν άλλη προοπτική των ανθρωπίνων σχέσεων, οι γκρο πλαν προβολές είναι τεκμηριωμένες και συμβάλλουν στη βαθύτερη ψυχογραφία των ηρώων. Η διάσπαση των μορφών σε ζωντανές και προβαλλόμενες καταπολεμά τον κίνδυνο της ρεαλιστικής απλούστευσης. Επιστρατευμένη για τον ίδιο σκοπό η μινιμαλιστική σκηνογραφία της παράστασης, εκφράζει την επιλεκτική λειτουργία της μνήμης, η οποία συγκρατεί μόνο αυτά που σημαίνουν στην ιστορία της οικογένειας. Όπως, για παράδειγμα, ένα παλιό ψυγείο, που φιλοξενεί το γυάλινο θηριοτροφείο της Λώρας, αλλά και την ίδια σε κάποιες στιγμές, αποδίδοντας μεταφορικά τη στιγμιαία και καταδικασμένη, όπως τον πάγο, ομορφιά των ονείρων της. Σημαίνουν και το «πορτρέτο» του απόντος πατέρα της οικογένειας, ένα άδειο φωτεινό τετράγωνο στον τοίχο. Η υποκριτική της παράστασης είναι συντονισμένη με τη γενική στιλιστική της, όπου η επιλεκτική μεγέθυνση της μνήμης και η θλίψη των ακυρωμένων δεσμεύσεων λειτουργούν ως κλειδιά. Σημαντικές δουλειές από τη Ναταλία Τσαλίκη (Αμάντα) και Αμαλία Νίνου (Λώρα).

Θέατρο
ΤΗΣ NONΑΣ ΜΟΛΕΣΚΗ